

omissionē. qñz tñ stricte accipitur p eo q omittit aliqd de his q ptinet ad deu: vl qñ sciēter z qñ cū qdā pceptu dereliquit hō id qd facē d3. z sic h3 quādā gñtatē rōne cō maior ex pīatōe icogit. ¶ Ad secundū dō q ei qd ē bonū facē: opponit z nō facere bonū qd ē omittēre: z facē malū: qd ē trāsgredi. h3 p mū dicit orōie: scē m hñe: qd ipozat maiorēz di stātā: z iō trāsgressio ē gñi p m. ¶ Ad tertiu3 dicēdū q ncut omīssio opponit pceptis affirmatiuis: ita trāsgressio opponit pceptis negatiuis: z iō vtrūq; si ppe accipiat ipozat rōez p m mortalis. pōt at large dici trāsgressio v. omīssio ex eo q aliqd sit pter pcepta affirmatiua vel negatiua dīspōnēs ad oppositū ipoz. z sic vtrūq; large accipiēdo pōt eē peccatū veniale. ¶ Ad quartū dicēdū q p m trāsgressiois rñdet z pena dāni ppter auersionē a deo: z pena sētus p m iordinatā ouersionē ad bonū cōmutabile: sīl r ēt omīssio nō solū debet pena dāni: sed ēt pena sētus: sī illud Ma b. 7. ¶ Qis arbor q non facit fructū bonū excidēt z in ignē mittēt. z B ppter radicē ex qua pcedit: h3 nō hēat ex necessitate actualē ouersionē ad aliqd bonum cōmutabile.

Quīdecōside radū ē de p m potēntialibus iusticie. i. de vtrūq; ei ānexis. At circa h duo sūt cōsiderāda. p qdē que vtrūq; iusticie ānectāf. 2. cōsiderādū ē de singulis vtrūq; iusticie ānexis.

Ad primum sic procedit. Vt q incōueniēt assignēt vtrūq; iusticie ānere. Tullio. n. enumerat sex. s. religionē: pietatē: g fam. vindicatōem: obīeruantia: veritatē. vindicatio aut videt spēs eē cōmutatiue iusticie: sī quā illatis iniurijs vī dicta repēdit: vt ex s dictis p3. nō g d3 ponit s nē vtrūq; iusticie ānexas. ¶ B. Macrobi⁹ sup Sōmū Scipionis ponit septē. s. innocētia: amicitia: cōcordia: pietatē: religionē: affectū: humānitatē: quaz ples a Tullio p m rmit tunc. g vī iusticiēter enumeratas eē vtrūq; iusticie adiunctas. ¶ B. A qbusdā aly3 ponit qnq; ptes iusticie. s. obediētia respectu superioris: dīsciplina respectu inferioris: egitas respectu eqūū: fides z vītas respectu oīum:

de qbus a Tullio non ponit nisi vītas. g vī insufficienter enumerasse vtrūq; iusticie ānexas. ¶ B. Andronic⁹ peripateticus ponit nouē ptes iusticie ānexas. s. liberalitatē: benignitatē: vindicatiua: eugnomosiam: eusebiā: eucharistiā: scititatē: bonā cōmutatōem: legi positua: ex qbus etiā Tullio manifeste non ponit nisi vindicatiua. g vī insufficienter enumerasse. ¶ B. Ari. i. 5. ethi. pōit epicheiā iusticie adiunctā: de qua i nulla pmissaz assignatiō videt mentio esse facta. g iusticiēter sūt enumerate vtrūq; iusticie ānexas. ¶ B. dicēdū q in vtrūq; q adiunguntur alicui pncipali vtrūq; duo sūt cōsiderāda. p qdem q vtrūq; ille in aliq cum pncipali virtute oueniāt. 2. q in aliq deficiat vt a pfecta ratioe ipsi. Quia vō iusticia ad alte3 ē: vt ex s dictis p3: oēs vtrūq; q ad alte3 iunt: pnt rōne oueniētē iusticie ānecti. rō vō iusticie cōstitit i h q alē reddat qd ei debet sī m eā itatē: vt ex s dictis p3. Dupl r g aliq vtrūq; ad alte3 existēs a rōe iusticie deficiat. Uno qdem mō in qtu deficiat a rōne. Qñs. Alio⁹ inquatū deficiat a rōne debiti. Sūt. n. qdam vtrūq; q debiti qdē alteri reddūt: s3 nō pōt sūt reddere eqle. At p qdē qd ab hoīe dō reddūt debiti ē: nō tñ pōt eē eq le: vt. i. ta tū hō ei reddat quatū d3: sī illud pial. Quid rtribua dño p oib⁹ q retribuit mihi. z sī h adiungit iusticie religio q vt dicit Tullio sū pīoris cuius dā ē nāc quā diuinā vocat curā qz cerimonā vel cultū affert. 2. parētib⁹ nō pōt sī m eqūitatē recōpensari qd eis debetur vt p3 p p m in 8. ethi. z sic adiungit iusticie pietas p quā vt Tullius dicit sanguine iunctis parieq; beniuolis: officii z diligēs tribuif cult⁹. 3. non pōt eqle p mū recōpensari ab hoīe vtrūq; vt p3 p p m in 4. ethi. z sic adiungit iusticie obīeruantia: p quā vt Tullio dicit hoīes aliquā dignitate attēdētēs qdaz cultū z honore dignant. A rōe vō debiti iusticie defectus pōt attēdi h3 q. ē duplex debiti. s. morale z legale. Vnde z p m in 8. ethi. sī m hoc duplex iustū assignat. Debitū qdē legale ē ad qd reddēdū aliq lege astringit z tale debiti ppe attēdit iusticia q ē pncipalis vtrūq; debiti aut morale ē qd aliq debz ex honestate vtrūq;. At qz debiti necessitatem importat: nō tale debiti h3 duplicē g dūm. Quoddam. n. est sic necessariū vt sine eo honestas morum cōseruari non possit. z hoc

... de vtrūq; iusticie ānexas. ¶ B. Andronic⁹ peripateticus ponit nouē ptes iusticie ānexas. s. liberalitatē: benignitatē: vindicatiua: eugnomosiam: eusebiā: eucharistiā: scititatē: bonā cōmutatōem: legi positua: ex qbus etiā Tullio manifeste non ponit nisi vindicatiua. g vī insufficienter enumerasse. ¶ B. Ari. i. 5. ethi. pōit epicheiā iusticie adiunctā: de qua i nulla pmissaz assignatiō videt mentio esse facta. g iusticiēter sūt enumerate vtrūq; iusticie ānexas. ¶ B. dicēdū q in vtrūq; q adiunguntur alicui pncipali vtrūq; duo sūt cōsiderāda. p qdem q vtrūq; ille in aliq cum pncipali virtute oueniāt. 2. q in aliq deficiat vt a pfecta ratioe ipsi. Quia vō iusticia ad alte3 ē: vt ex s dictis p3: oēs vtrūq; q ad alte3 iunt: pnt rōne oueniētē iusticie ānecti. rō vō iusticie cōstitit i h q alē reddat qd ei debet sī m eā itatē: vt ex s dictis p3. Dupl r g aliq vtrūq; ad alte3 existēs a rōe iusticie deficiat. Uno qdem mō in qtu deficiat a rōne. Qñs. Alio⁹ inquatū deficiat a rōne debiti. Sūt. n. qdam vtrūq; q debiti qdē alteri reddūt: s3 nō pōt sūt reddere eqle. At p qdē qd ab hoīe dō reddūt debiti ē: nō tñ pōt eē eq le: vt. i. ta tū hō ei reddat quatū d3: sī illud pial. Quid rtribua dño p oib⁹ q retribuit mihi. z sī h adiungit iusticie religio q vt dicit Tullio sū pīoris cuius dā ē nāc quā diuinā vocat curā qz cerimonā vel cultū affert. 2. parētib⁹ nō pōt sī m eqūitatē recōpensari qd eis debetur vt p3 p p m in 8. ethi. z sic adiungit iusticie pietas p quā vt Tullius dicit sanguine iunctis parieq; beniuolis: officii z diligēs tribuif cult⁹. 3. non pōt eqle p mū recōpensari ab hoīe vtrūq; vt p3 p p m in 4. ethi. z sic adiungit iusticie obīeruantia: p quā vt Tullio dicit hoīes aliquā dignitate attēdētēs qdaz cultū z honore dignant. A rōe vō debiti iusticie defectus pōt attēdi h3 q. ē duplex debiti. s. morale z legale. Vnde z p m in 8. ethi. sī m hoc duplex iustū assignat. Debitū qdē legale ē ad qd reddēdū aliq lege astringit z tale debiti ppe attēdit iusticia q ē pncipalis vtrūq; debiti aut morale ē qd aliq debz ex honestate vtrūq;. At qz debiti necessitatem importat: nō tale debiti h3 duplicē g dūm. Quoddam. n. est sic necessariū vt sine eo honestas morum cōseruari non possit. z hoc

habet plus de rōne debiti: et pōt' b' debitum
attēdi ex pte ipsi' debētis: et sic ad h' debituz
ptinet q' hō talē se exhibeat alteri in v'bis et
factis q'lis ē. et ita adiungit iusticie veritas:
p' quā vt Tullius dicit: imutata sūt ea q' sūt
aut fuerūt aut futura sūt. Pōt' etiā attēdi ex
pte eius cui debet: put. s. aliqs recōpensat
alicui s'z ea q' fecit. Quōq' qdē in bonis: et sic
adiungit iusticie grā: in qua vt Tullius dicit:
amicitiar' et officioz alterius memoria remu-
nerādi volūtas p'tinet alteri'. Quōq' qdem in
malis: et sic adiungit iusticie vindicatio p' quā
vt Tullius dicit. vis aut iniuria et oio q'eqd ob-
scuz ē defendēdo aut vlciscēdo ppulsatur.
Aliud hō debitū ē necium: sic v'serēs ad ma-
iorē honestatē sine q' tñ honestas p'seruari
pōt. qd' qdē debitū attēdit liberalitas: affabi-
litas siue amicitia: aut alia huiusmodi: q' Tul-
lius p'termittit ī p'dicta enumeratōe: q'z p'az
hnt de rōe debiti. Ad p'mum g' dīcēdū q'
vindicta q' fit auctoritate publice p'tatis s'm
s'nam iudicis p'tinet ad iusticiā mutatiuaz
s'z vindicta quā qs facit p'po motu: non tñ s'
legē: vt quā qs a iudice regit p'tinet ad v'tu-
tē iusticie adiūctā. Ad secūdū vō q' Ma-
crobi' v' attēdisse ad duas p'tes itegrale ius-
ticie. s. declinare a malo: ad qd' p'tinet inno-
cētia: et facē bonū: ad qd' p'tinet sex alia: q' rū
duo vidē p'tinet ad eq'les. s. amicitia ī ext'io-
ri iuicū: et cōcordia interi'. duo vō ad sup'io-
res. s. pietas ad parentes et religio ad deum:
duo vō ad inferiores: s. affect' in q'ntū placent
bona eoz: et hūanitas p' quā subueit eoz de-
secit'. Sic. n. Jsidor' li. et h'mol. q' hūan'
v' aliqs q'z hēat circa boiem amorē et mise-
ratōis affectū. Cū humanitas dicta ē q' nos
inuiçes tuemur: et s'm hoc amicitia sumit' p'
ut ordinat exteriorē iuicū: sicut de ea p'hs
tractat in 4.º et h'i. Pōt' ēt amicitia sumi s'm
q' p'pe respicit affectū pur' deimnat' a p'ho
in 8.º et 9.º et h'i. et sic ad amicitia p'tinent tria
s. beniuolētia q' hic v' affect': et cōcordia et
bñficētia q' hic vocat' humanitas. h' at' Tul-
lius p'termittit: q'z p'az hnt de rōe debiti: vt vi-
ctū ē. Ad tertiu' vō q' obediētia includi-
tur in obf'uātia quā Tullius ponit. nā p'cel-
lentib' p'sonis debet et reuerētia honoris et
obediētia. fides aut' p' quā fiunt dicta iclu-
dit in v'itate q'ntū ad obf'uātia p'missoz. veri-
tas at' in plus se habz: vt. i. patebit. disciplina
aut' nō debet ex debito necitatis: q'z inferior

ri nō ē aliqs obligat' inquātū ē inferior: pōt'
tñ aliqs sup'ior obligari vt inferiorib' p'uide
at: s'm illud Math. 24. Fidelis s'uus et pru-
dēs quem constituit dñs sup' familiā suā. et iō
a Tullio p'termittit. pōt' aut' v'tineri sub hu-
manitate quam Macrobi' ponit: egas vō
sub epicheia vel amicitia. Ad quartū vō
q' in illa enumeratōe ponūtur quedā p'tinē-
tia ad particularē iusticiā: quedā aut' ad le-
galem. ad particularem qdem bona cōmu-
tatio: de qua dicit q' ē h'itus ī cōmutatōib'
eq'litatē custodiēs. ad legalē at' iusticiā q'ntū
ad ea que cōiter sunt obf'uāda ponit legis
positiua que vt ipse dicit est scia cōmutatio
nū politicaz ad cōitatē relataz. q'ntū vō ad
ea que q'ntū particu. ariter agēda occurrunt
p'ter cōes leges ponit eugnomosia q' bona
gnomin: q' est in talibus directiua: vt s' h'itū
ē in tractatu de prudētia. et iō dicit de ea q'
ē uolūtaria iustificatio: q'z. s. ex p'po arbitrio
id qd' iustū est homo s'm eā seruat: nō s'm le-
gē scriptā. attribuitur aut' h' duo prudentie
s'm directōem iusticie: nō s'm executōem.
eusebia hō v' q' bon' cultus: vñ ē idē q' re-
ligio. iō de ea dicit q' ē scia dei famulatus.
et logē s'm modū q' Socrates dicebat oēs
h'utes eē scias. et ad idē reducit scitias: vt
postea dicit. eucharistia aut' est idē q' bona
grā: quā Tullius ponit: sicut et vindicatiua. be-
nignitas aut' v' eē idē cū affectu quē ponit
Macrobi'. Cū et Jsidor' dicit in li. et h'mol.
q' benignus ē vir spōte ad bñ faciēdū para-
tus: et dulcis ad eloquū. Et ipse Andronic'
dicit q' benignitas ē h'itus volūtarie bñfa-
ctiuus. liberalitas at' v' ad humanitatē p'ti-
nere. Ad q'ntū vō q' epicheia non adiun-
git iusticie particulari sed legali. et v' eē idē
cū ea que dicta est eugnomosia.

Quinde rōde
randū ē de singulis p'tibus
p'dictaz v'tutū q'ntū ad p'ntez
intentōem p'tinet. Et p' cō-
siderandū est de religione.
2.º de pietate. 3.º de obseruātia. 4.º de grā.
5.º de vindicta. 6.º de veritate. 7.º de amici-
tia. 8.º de liberalitate. 9.º de epicheia. De
alijs aut' hic enumeratis s' dictū est: partim
in tractatu de caritate. s. de cōcordia et alijs
huiusmodi partim in hoc tractatu de iusti-
cia sicut de bona cōmutatōe et innocentia.